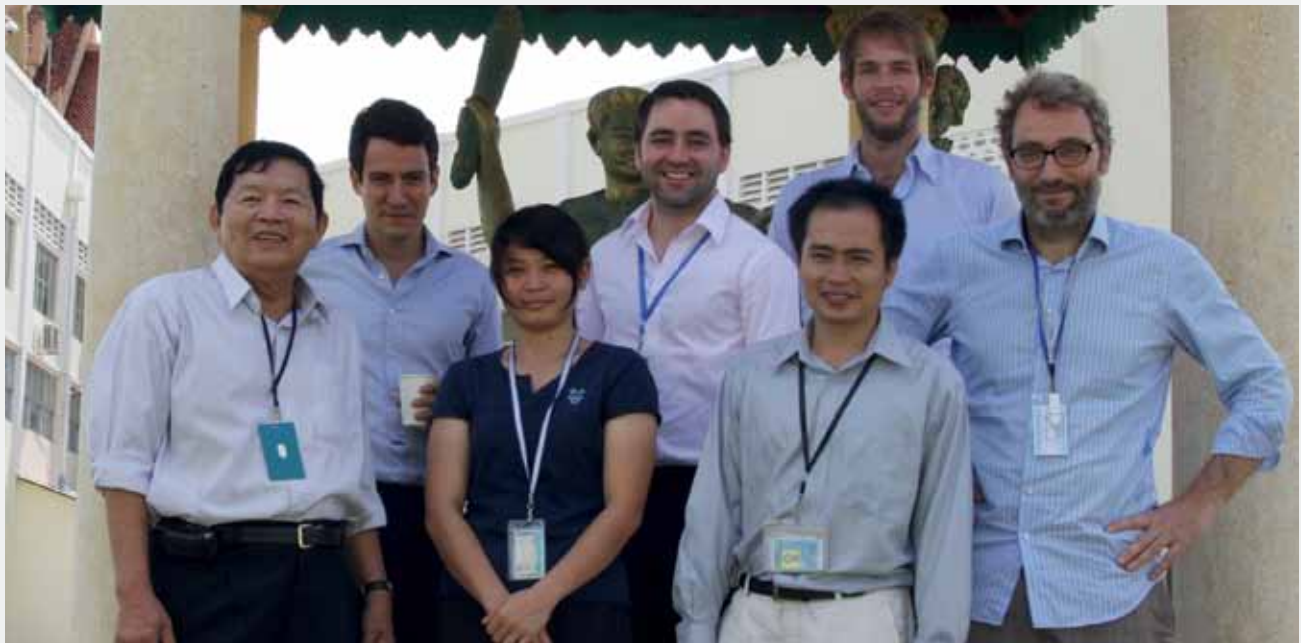


Pestman in Phnom Penh

‘Niet bevreesd, wel bewust van kwetsbaarheid’

Michiel Pestman is met zijn gezin gearriveerd in Cambodja. Daar begint in september het strafproces tegen zijn cliënt Nuon Chea, ‘Broeder nummer 2’ van het beruchte Rode Khmer regime. Pestman zal voor dit blad een dagboek bijhouden.



Pestman: ‘Vlnr. Arun Son (national co-counsel, Andrew Ianuzzi (legal consultant), Kim Hounng Chrong (intern), Michael Ramsden (intern), Phalla Prum (casemanager), Jasper Pauw (legal consultant) en ik (international co-counsel). Victor Koppe ontbreekt.’

Trudeke Sillevs Smitt

Het is regentijd in Cambodja, maar de buien zijn welkom. Het gezin van Michiel Pestman moet nog wennen aan het benauwde klimaat, de sfeer, de bureaucratie, de taal en het eten in het land waar de familie het komende jaar zal verblijven. Vanochtend zijn ze op huizenjacht geweest en nu gaan ze kijken naar de nieuwe school van de kinderen. In de tuktuk, terwijl papa een telefonisch interview geeft.

‘Als je maar betaalt is het vinden van een goede school niet moeilijk. En niemand hoeft zich over mijn financiële positie zorgen te maken, ik word betaald

door de Verenigde Naties,’ vertelt Pestman. Die financiering hangt samen met het karakter van het Rode Khmer-tribunaal: een moeizaam bereikt compromis tussen Cambodja en de VN. De VN wilden een onafhankelijk internationaal hof à la het Joegoslaviëtribunaal, maar dat was voor Cambodja onbespreekbaar. En de internationale gemeenschap vreesde voor corruptie en staatsinmenging als Cambodja zelf de touwtjes in handen zou hebben. Het resultaat: een strafkamer binnen het Cambodjaanse rechtssysteem met aanvullende internationale *Internal Rules*. De meerderheid van de rechters is Cambodjaans, maar voor een veroordeling is

de stem van minimaal één internationale rechter noodzakelijk. En de verdachten hebben recht op zowel een Cambodjaanse als een internationale advocaat.

Mond gesnoerd

‘Zonder de Cambodjaanse collega zouden we het niet redden’, vertelt Pestman, terwijl hij met gezin bij de school aankomt. ‘De autoriteiten hebben Victor Koppe, met wie ik de zaak samen doe en die mij over een jaar komt aflossen, in de *pretrial* fase al een keer de mond gesnoerd. Hij had een stuk ingediend voordat hij in Cambodja was beëdigd. Dat werd hem aangerekend als een verschrikkelijke

»

>>

fout, ze weigerden hem in te schrijven bij de Cambodjaanse Orde van Advocaten en hij mocht niets zeggen op de zitting. Zo kunnen ze je cliënt van een eerlijk proces beroven.'

Intussen bewonderen de kinderen door het hek het schoolcomplex: villa's met een zwembad, omgeven door een tuin met bananenbomen. 'Is Mr. Im here?' roept Pestman. Mr. Im zou de familie rondleiden en ze alvast een keertje in het zwembad laten. Maar Mr. Im laat zich niet zien. Dus vervolgt Pestman: 'En de rechters hier staan niet bekend om hun onafhankelijkheid. Het was hier een feit van algemene bekendheid dat Cambodjaanse medewerkers van het tribunaal, en wellicht ook rechters, maandelijks een percentage van hun inkomen moesten afstaan als dank voor hun benoeming. Wij hebben aangifte gedaan van corruptie. Vervolgens kregen we een brief van de rechters dat ze ons zouden aanklagen wegens smaad. En de Cambodjaanse advocatenorde schreef dat we het – heel ongrijpbare – advocatenrecht hadden geschonden, dat ze ons konden schrappen. Ze bouwen een dossier op, voor het geval dat.'

Mr. Im van de school is nog steeds niet opgedoken, maar na enig soebatten mag de familie toch het schoolterrein op. Het interview moet nu wijken voor een pleidooi voor toegang tot het zwembad, maar even later pakt Pestman de draad weer op: 'Tot nu toe werden we alleen met bureaucratie tegengewerkt. Ik ben vooralsnog niet bevreesd, al ben ik me wel bewust van onze kwetsbaarheid. De laatste politieke moord is ik meen drie jaar geleden. Als men het nodig acht deinst het regime er niet voor terug.'

Duik

Wat wil Pestman met dit proces, wat maakt het allemaal de moeite waard? 'Als de internationale component hier zijn werk kan doen zie ik dat als een overwinning. Ik wil dat dit tribunaal een voorbeeldfunctie krijgt, het is ontwikkelingswerk wat hier gedaan wordt. Cliënt moet een eerlijke kans krijgen – als dat gebeurt, is het allemaal niet voor niets geweest. Maar nu hang ik op: ik ga een duik nemen.'

Centrale stichting derdengelden: 'onontkoombaar'

Jan Pieter Nepveu

De stichtingen derdengelden lijken hun langste tijd te hebben gehad. De Algemene Raad (AR) bepleit het oprichten van een centrale stichting voor het beheer van derdengelden. Daarmee komt hij tegemoet aan de wens van de dekens om de huidige regeling af te schaffen en wordt tegelijk een aanbeveling opgevolgd uit het advies van Docters van Leeuwen.

Al vanaf de introductie in 1998 is de verplichte stichting derdengelden omstreden. Veel kantoren ontvangen nooit derdengelden maar zijn wel verplicht een stichting derdengelden te hebben, met de bijbehorende administratieve rompslomp. Bij kleine kantoren heeft met name het tweehandtekeningenvereiste veel weerzin opgeroepen. Dat is indertijd een aanleiding geweest voor het oprichten van de Belangenvereniging van Onndernemende Advocaten (BOA).

Stichtingen derdengelden zijn soms misbruikt door advocaten die doelbewust geld lieten verdwijnen. Bij het publiek is daardoor het beeld ontstaan van massaal frauderende advocaten. Het toezicht op de derdengelden moet daarom beter, vindt de Algemene Raad. De AR stelt een regeling voor waarbij alle advocaten (voor zover zij over derdengelden beschikken) via een centrale stichting bij een en dezelfde bank een rekening openen voor hun derdengelden. Het toezicht zal dan centraal uitgeoefend worden.

Slechts enkele incidenten

Het voorstel vindt weerklank bij staatssecretaris Fred Teeven van Veiligheid en Justitie. In zijn toelichting op de

nieuwe Wet positie en toezicht advocatuur schrijft hij dat het inrichten van een centrale stichting 'versterkte mogelijkheden biedt om toezicht uit te oefenen op derdengeldstromen via de advocatuur en daarmee een wezenlijke bijdrage kan leveren aan het voorkomen van bijvoorbeeld witwastransacties'.

Het College van Afgevaardigden steunde in de junivergadering het voorstel in grote lijnen maar twijfelde toch ook over nut en noodzaak. 'Om reden van enkele incidenten wordt nu een heel nieuw systeem opgetuigd,' aldus een woordvoerder uit het noorden van Nederland. Een onfeilbaar systeem werd door afgevaardigden een utopie geacht, fraude nooit uit te sluiten.

De Vereniging van incasso- en procesadvocaten (VIA) had de AR schriftelijk al laten weten te verwachten dat de voorgestelde gecompliceerde regeling vertragen in de betalingen aan cliënten zal veroorzaken. Daarvan ondervindt de incassoadvocatuur concurrentienadeln.

Landelijk deken Jan Loorbach begreep de vragen en opmerkingen maar noemde, gezien het huidige tijdsgewricht, aanpassingen onontkoombaar. 'We zitten in een breed politiek debat over de onafhankelijke beroepsorganisatie en beroepsuitoefening. Er wordt kritisch gekeken naar de manier waarop wij de kwaliteit van de advocatuur organiseren. Het debat gaat over het traditionele gedragsrecht, het toezicht, en ook over de goede behandeling van de toevertrouwde gelden.'

- De AR komt begin 2012 met een definitief voorstel, zodat de Centrale Stichting medio 2012 zou kunnen gaan werken.